

Райський сад

Анатолій Качан

Південному Бугу, річці Бога,
на берегах і хвиляхякої
минуло і моєдитинство.

Із гір захмарних і лісів,
Як найдорожчий дар природи,
У двох долонях берегів
Несе наш Буг до моря воду.

А біля нашого села,
Навпроти сивого кургану,
Буг п'є з живого джерела
І котить хвилі до Лиману.

1
Багато літ і зим підряд
В далеку звивисту дорогу
Випроводжає річку Бога
Аж за село Казенний сад.

В роки без світла і тепла
Цей сад у плавнях біля Бугу
Був і окрасою села,
І годувальником і другом,

І досі сняться ще мені,
Та вже за сотні верст від саду,
То райські яблуні рясні,
То райські грона винограду.

Налитий сонцем виноград
І райські яблучка-корали
Манили влітку нас у сад,
Який ми Райським називали.

Цей сад любили солов'ї.
Вони тут весни зустрічали

І тьох-тьох-тьохканням своїм
І цвіт, і зелень розвивали.

Від щебетання солов'їв
Тремтів весь сад, роса на листі,
А Буг виходив з берегів,
Аби послухати солістів.

2
Тополя на краю села
Весь день шуміла срібним листям
І нашумітись не могла,
Хоча було їй літ під триста.

Вона іще з козацьких літ
У течії сторожувала –
Громовідвід від хмар та бід,
Які село це обступали.

У ті роки, після війни,
І грім гримів, немов гармата,
На річці хвилі вороні
Були високі, наче хата.

В святкові дні квітучих трав,
Грім дарував дощі і зливи,
А Райський сад благословляв
На груші, яблука і сливи.
А щедрувальникам на втіху
Благословляв ще й на горіхи.

Після грози на самоті
Зозулі долю нам кували.
А десь на флейті золотій
Щаслива іволга там грала:
"Фіу-ліу!.. Я вас люблю!.." –
Так пісня іволги звучала.

Під ту мелодію просту
Знов відкривали очі квіти,
І всі ми вірили в сад,

Що щастя є на білім світі.

А з Бугу райдуга ясна
Для раю брала воду чисту.
Над садомгнулася вона,
Немов коромисло барвисте.

Тепер я знаю: сад оцей
Був острівцем посеред моря –
Зеленим райським острівцем
Посеред моря сліз і горя.

3
Це все було і відгуло.
Сьогодні Буг наш зажурився,
Бо не співає вже село,
А сад Казенний перевівся.

Цвітуть ще груші де-не-де,
Шумлять тополі-старожили:
"Давно немає тих людей,
Які цей Райський сад садили...".

Дерева – свідки давнини:
І груші ті, і осокори
Ще пам'ятають три війни
І три страшні голодомори.

Голодні та холодні дні,
І трудодні, і ночі чорні
Перемололи у млині
Крутих років гранітні жорна.

Після війни прийшли сюди
Стальні сокири й бензопили
І так почистили сади,
Що лиш одні пеньки лишили.

4
Ось два скрипучі явори
Ведуть розмову на горі:

- Де кримка, груша запашна?
- Її спиляли дроворізи.
- Де груша винна?
- А вона -
Уже давно в Червоній книзі.

- А ще ж були, - кигиче чайка,-
І лісова красуня-грушка,
І дуже рання груша майка,
І дуже пізня груша бужка...

Після макухи й мамалиг
Усі ці груші, без реклами,
Для нас, голодних і худих,
Здавались райськими плодами.

- А де тополя з течії,
Що запорожців пам'ятала?
- Тополю п'яні гультяї
Торік на дрова розпиляли.

Стоїть дідусь біля воріт.
- Де Райський сад? - питають діти.
- Пропав наш сад,- зітхає дід,-
Усі ми гості на цім світі...

5
Без вороття летять роки,
Минають тижні-семиденки.
А де ж нові садівники?
Де наші юні Симиренки?

Ось пише дівчинка мала
На дошці крейдою у класі:
"Цей сад був гордістю села
І річки Божої окраса..."

Іще за партами сидять
Нові герої покоління,
Які відродять Райський сад -
Квітучу нашу Україну.

На сад такий і виноград
Пора збирати не каміння, –
Прийшла пора збирать насіння
На райські саджанці і сад.